

7 ΜΕΡΕΣ - 7 ΑΠΟΨΕΙΣ

Το άλλο οδοιπορικό

«Ο ΛΑ αυτά έγιναν πριν πολύ καιρό, θυμάμαι, και δε θα δίσταζα να ξαναρχίσω, μα σημειώστε τούτο, σημειώστε τούτο: κάναμε τάχα τόσο δρόμο για μια Γέννηση ή για ένα θάνατο; Υπήρχε, βέβαια, Γέννηση, δίχως αμφιβολία, είχαμε αποδείξεις...». (Τ. Έλιοτ: «Το ταξίδι των μάγων»).

«Οι ποιητές είναι οι αφανείς νομοθέτες της ανθρωπότητας». Το είπε ο Σέλλεϊ το δέκατο ένατο αιώνα. Αναντίρρητη αλήθεια-επιβεβαίωση, από τους αρχαίους ως τις μέρες μας. Στο βαθμό, βέβαια, που η ποίηση - και όποια τέχνη - σέβεται τον προορισμό της και στοχεύει σε ήλιους νοητούς.

ΤΟΥ
ΘΕΟΔΩΡΟΥ
ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

Μα σημειώστε τούτο: δε θα διστάζαμε να ξαναρχίσουμε, γιατί, η ιδέα ήταν καλή, ήταν κορώνα, ήταν σπαθί, ήταν σημαία που την ακουμπούσαν κι ορκιζόντουσαν οι άμοιροι των καλών αστερισμών, οι σκλάβοι, οι καταφρονεμένοι, οι οδοιπορούντες...

Άλλη μια ευκαιρία που όλα αυτά κυκλοφέρνουν στη σκέψη μου και με φλογίζουν, το βιβλίο χρονικό του κριτικού, λογοτέχνη και δημοσιογράφου Πανίκου Παιονίδη «Ένα άλλο οδοιπορικό».

Αυτο-στρατευμένος, αφοσιωμένος στις ιδέες της Αριστεράς, ο Π. Παιονίδης από τα νεανικά του χρόνια κάνει σ' αυτό το βιβλίο του μια διαχρονική αναδρομή των πεπραγμένων μιας ολόκληρης αγωνιστικής ζωής και προσφοράς.

Και το κάνει όχι περιαιτολογώντας, μα από ανάγκη λυτρωτική - αν είναι αυτό ποτέ δυνατόν!

Στέλεχος της παραδοσιακής Αριστεράς, πνεύμα ανήσυχο, τη σκέψη του ταρακουνούσε ο ξάγρυπνος άγγελος της διαλεκτικής, της αμφιβολίας, της έγνοιας για όσα κατά την κρίση του δεν έβαιναν καλώς, για όσα μάγκωναν χωρίς προοπτική ανανέωσης. Η σταλούρα ήταν και είναι ο ισόβιος εχθρός του. Και ήταν πολύ φυσικό, τέτοια καμώματα να προκαλούν τους προκαθημένους, τους ινστρουκτορες, που ήθελαν να τον δουν απόβλητο, «αποσυνάγωγο» - διαγραμμένο από την ιουδαϊκή συναγωγή!

Μόνο που στην περίπτωση του - όπως και πολλών άλλων - δεν υπήρξε διαγραφή, μα μια αξιοπρεπής αποχώρηση, τηρουμένων των ευαισθησιών για μιαν Αριστερά των σύγχρονων απαιτήσεων και οραματισμών.

«Εν αρχή ην ο πόνος», το πρώτο-πρώτο κεφάλαιο του οδοιπορικού. Απαρχή δηλωτικών ευαισθησιών και αντιδράσεων, μιας πονεμένης κατατρεγμένης ψυχής. Με αναλήψεις ανεξίτηλες της μνήμης, με υπόβαθρο καταρχήν οικεία πρόσωπα και πράγματα, πασκίζει ν' αρπαχτεί, να επιβιώσει, να πορευτεί κόντρα σε κακούς κι ανάποδους καιρούς.

Αντάμα και πάντα πλάι του, η συντρόφισσά του, η ποιήτρια Έλλη Παιονίδη, με τα ίδια σημεία πόνου, «κράτα με να σε κρατώ ν' ανεβούμε το βουνό»!

Άνθρωποι πολυταξιιδεμένοι, με πλήθος γνωριμιών, με σημαίνοντες των γραμμάτων και των τεχνών.

Ίσως - λέω ίσως - κάπου στη σκέψη μας αυτό να κριθεί, να περάσει και σαν μανιέρα. Μα όχι, δεν είναι αυτό, γιατί διαπιστώνουμε ότι με τις όποιες και όσες γνωριμίες τους, πρώτιστο μέλημά τους η Κύπρος, η μοίρα της και πώς κλείνουν οι πληγές και πώς λιγοστεύουν οι μέρες οι κακές.

Κάποιος είπε: «Δεν μπορείς σε μια νύχτα να δεις, να γνωρίσεις την ψυχή μιας πόλης». Πόσο μάλλον τον ένα άνθρωπο, όποιος περιωπής και με τις καλύτερες των προθέσεων του. Και αυτό το διαπιστώνει κανείς στις σελίδες του Παιονίδη. Εκεί όπου οι ψυχογραφήσεις του πετυχαίνουν σε ψηλότερο βαθμό, είναι με τα γνωστά και φίλα του πρόσωπα. Μ' αυτούς που έζησε, δοκιμάστηκε περισσότερο, μ' αυτούς που έφαγε ψωμί κι αλάτι, που λέει ο λόγος.

Η γνωριμία μου με τον Πανίκο Παιονίδη κλείνει κοντά σαράντα χρόνια και, ζωή να 'χουμε, γιατί έχουμε ακόμη πολλά να πούμε. Το πόσο μου στάθηκε φίλος και δάσκαλος, δεν βολεύεται τώρα σ' αυτή τη στήλη. Ενδεικτικό της μεγάλης φιλίας μας ένα ποίημα που του έγραψα γύρω στη δεκαετία του '60 - χωρίς καν αφιέρωση - «Ανθρώπινη παρουσία»:

«Εδώ τον ξέρουν, τον θυμούνται,
γιατί δεν έζησε λησμονημένος κι απρόσιτος, καθώς λουλούδι της αγκαθιάς.

Μαζί διαθήκαμε τις εποχές του κόσμου
κι απ' τα φθινόπωρα πήραμε ταυτότητα
ωριμότητας, ασπίδα ενάντια στους βοριάδες.

Όταν μιλούσε στο κορμί μας μερμήγκιαζαν
οι σπόροι των νέων φτερών... Αναπολούμε
το πάθος των λέξεων. Σπουργίτια
πάνω απ' τις εληές».

- Για το βιβλίο του Π. Παιονίδη στις 18 Μαρτίου θα μιλήσουν, θα κάνουν λόγο στο «Σπίτι της Κύπρου», στην Αθήνα, οι Ιάκωβος Καμπανέλλης, Ροζέ Μιλλιέξ, Βικτώρια Θεοδώρου, Έλλη Παππά και Νότης Περγιάλης.